

Jugoslavijo, sretni smo i zadovoljni u tvom zagrljaju

Mato Mojaš

Teške prilike burnih dana koje su se održavale u životu naših ljudi, prisiljavale su ih da se rasele po čitavom svijetu i da se prihvaćaju i najtežih i najnižih poslova samo da dođu do zarade i da se održe u životnoj borbi koja je bila trajna i prožeta velikim naporima i stradanjima. Nesnošljive ekonomske prilike otjerivale su ih s rođene grude, daleko preko mora u nepoznati svijet, jer drugog iščekivanja nije bilo. Nitko im nije mogao pomoći, niti su se mogli zaposliti i osigurati najosnovnije životne potrebe, pa čemu da se nadaju i što je drugo preostajalo nego da se pritiskivanjem životnih oluja odijele od kućnog praga i da krenu u nepoznate krajeve, s nadom, da će tamo negdje doći do zarade kojom će bar donekle osigurati življenje, pomoći svojima u

domovini koji su ostali željno očekujući vijesti i pomoći. Tako je masovno odlazilo koncem prošlog i u prvim decenijama ovog stoljeća na stotine tisuća naših ljudi iz raznih krajeva, osobito iz Like, Dalmacije, Hrvatskog Primorja, Slovenije i Hercegovine, te kao mravi zalazili u šume, dolazili na ribarska područja, na prostrana poljoprivredna imanja, u rudnike, tvornice, gradove i na razna gradilišta »na radu.« Sve većinom manuelna radna snaga sa sela, većim dijelom nepismeni mladi i stariji ljudi, bez škole, naročito oni koji su pripadali starijoj generaciji iseljenika.

Kakve su ih sve brige obuzimale pri odlasku i na putovanju, a kakve radosti su se stvarale kad bi konačno stigli na radno mjesto. Nitko nije pravio pitanje kakav je posao,

Folklorno-tamburaška grupa »Tamburica«

jer se birati nije moglo, niti imalo mogućnosti o tome razmišljati. Glavno je što prije doći do zarade i izvan te misli sve drugo je iščezavalo. U Americi nije bilo rudnika ugljena i željezne rude u kojima se nijesu nalazili naši ljudi, a u nekima oni su sačinjavali glavnu radnu snagu u Pensilvaniji, Ohiju, Illinoisu, Michiganu, Minnesoti, Indiani, New Yorku, Zapadnoj Virginiji, Montani, Colorado i na drugim područjima. Nalazili su se u topionicama željezne rude, u koksarama, rafinerijama nafte, u industriji čelika, automobila itd. Radili su neumorno i borili se životnim poteškoćama. Prepušteni u početku sami sebi dolazili su postepeno na ideju udruživanja i stvaranja raznih pripomoćnih i drugih organizacija u cilju da bi se zaštitili, međusobno povezivali i nje govali narodnu kulturu i običaje. Malo po malo razvijao se i kulturni život u kulturno-prosvjetnim i sportskim društvima, u klubovima, pokretali su se razni listovi i časopisi, te stvarala i materijalna baza za svestraniji rad i djelovanje udruženih naših iseljeničkih snaga za napredak jugoslavenskih iseljeničkih naseobina i za pomoć Starom kraju i svojoj domovini koju su uvijek u srcu nosili, stalno na nju mislili i u najtežim danima jugoslavenskim narodima pružali moralnu i materijalnu podršku i pomoć za njihovo oslobođenje i privredni razvoj.

U životnom putu velik broj naših iseljenika vratio se u svoj rodni kraj, neki su i po više puta dolazili i odlazili, a većina ih je ostala i osigurala svoje stalno boravište u novoj domovini uspijevajući »da nešto uštedi, da se oduži doma, da kupi kakvo imanje«, a neki svojom snalažljivošću i sposobnostima da se probiju kroz obruče života, steknu ime tak i postanu vlasnici hotela, radnji, tvornica, rudnika, poljoprivrednih imanja, ribarskih ladic i brodova. Ma gdje se nalazili, zaljubljeni u svoj rodni kraj i zemlju svojih otaca, s neugasivom čežnjom predočavali su pejzaže i sunčane obale Starog kraja, lijepe uvale, šume i ograde gdje su zalazili i provodili mlade dane u igri i radu. Oni se svega sjećaju, ništa ne zaboravljaju i žele da za svog života posjete svoja rodna mjesta, da ih vide, obnove uspomene i zažele sve najbolje. Mnogi se i po više puta navraćaju i provode vrijeme u razgovorima, susretajima, u putovanjima i razgledanju predjela diveći se kako njihova rođena domovina napreduje i razvija se. To ih sve više raduje i veseli. Na povratku o tome pričaju svojim prijateljima i najbližim i sve ih više potiče da se ponovno vrate na videnje ili kao turisti da proputuju naše krajeve. Upućuju svoje sinove, kćeri i unuke da vide zemlju djeđova i otaca o kojoj su im mnogo govorili.

Svake godine, osobito u ljetnim mjesecima, hiljade naših iseljenika s radošću prelazi granice naše zemlje i dolazi k nama u svoj Stari kraj. Dolaze pojedinačno, u manjim i većim grupama putem iseljeničkih organizacija i društava.

Na početku ovogodišnje sezone Kulturno-umjetničko društvo »Tamburica« sa 45 članova iz Pittsburgha posjetilo je u posljednjih dvanaest godina treći put Jugoslaviju. Društvo sačinjavaju studenti Duquesne university, djeca naših iseljenika. Proputovali su Jugoslaviju i u nekoliko gradova priredili uspjele nastupe. Članovi društva stigli su u Dubrovnik 16. lipnja kojima je od strane Kotarskog odbora Matice iseljenika Hrvatske Dubrovnik, Dubrovačkih ljetnih igara i Koncertne poslovnice priređen doček u hotelu »Imperial«. U punoj vedrini i raspoloženju sastav Kulturno-umjetničkog društva »Tamburica« izveo je 17. lipnja svoj program na ljetnoj pozornici na tvrđavi Revelin i u prvom dijelu priredio više folklornih tačaka — hrvatske, srpske, crnogorske, makedonske, slovenačke i ruske plesove u narodnim nošnjama, s pratnjom narodnih instrumenata i zvuke narodnih pjesama. Drugi dio programa obuhvatio je koncertne izvedbe tamburaškog zbora od kojih je prisutne naročito oduševio Dalmatinski šajkaš, u trećem dijelu raznovrsnog programa društvo je izvelo nekoliko kompozicija i plesova iz prošlog i suvremenog života Amerike.

Ovim izvanredno uspješnim nastupom društvo »Tamburica« pokazalo je kako potomci naših iseljenika gaje narodne tradicije i izražavaju ljubav prema domovini svojih predaka. Oni su istovremeno pokazali svoja dostignuća slaveći ove godine 25-godišnjicu svog postojanja. Zelja im je bila da baš ove jubilarne godine ponovno posjete Jugoslaviju i da dokažu svoj napredak u njegovanju naše narodne umjetnosti pod rukovodstvom dirigenta Waltera Kolara, koji je došao u društvo »Tamburica« 1952. i ima velike zasluge za razvoj društva i za njegovu popularizaciju u Sjedinjenim državama, Canadi i Evropi. Društvo je osnovano 1937. pri Univerzitetu

kao mala slabo poznata grupa, koja je prve godine priredila samo nekoliko javnih nastupa. Muzičko vježbanje održavalo se samo noću, a izvedbe su imale primarno tamburaški karakter. Slavenski tamburaški zbor postaje pomalo popularan, sve se više razvija i 1939. godine nastupa pod imenom »Duquesne University Tamburitza Orchestra«. Te godine u grupu dolaze i djevojke koje su u početku stale na sceni i pridavale kolorit muzičke scene. Broj se sve više povećavao i organizirali su se prvi plesovi i igre. Tako se vježbanjem osposobila i plesačka folklorna grupa, uz tamburaški zbor, koja je od 1940. do 1942. pokazala veliki interes i razvojne rezultate. Od tada, u toku rata i prvih godina poslije rata, zavladao je zastoj dok opet nije oživio rad 1946. godine. Naglim napretkom društvo je održalo nekoliko priredaba u svom sjedištu u Pittsburghu i napravilo turneju po zapadnoj obali Sjeverne Amerike. Od tamburaškog malog zbora i folklorne grupe formira se 1946. godine *Tamburitza Scholarship Fund Incorporated*, a kasnije prerasta u *Duquesne University Tamburitza Incorporated*. Broj članova se povećava i proizašla je potreba za intenzivnim vježbanjem, tako da je 1947. organizirano logorovanje na jezeru Nebagamon u državi Wisconsin, gdje su se izvodile sistematske vježbe. Repertoar pjesama znatno se povećao i plesačka družina s tamburaškim zborom još je više pobuđivala interes kod publike. U 1948. povećao se broj predstava, a 1949. nabavljeni su novi instrumenti i kostimi za grupe. Od tada je nastupila preporodna era Kulturno-umjetničkog društva »Tamburica«, po broju aktivnih članova i kvaliteti raznih nastupa, tako da je društvo dobivalo sve veću i veću reputaciju, a naročito je dominirala u ljeti 1950. prvom svojom turnejom u Evropu. To je još više budilo interes kod članova i uspjesi su se sve više redali. Nova era donosi najveći napredak u historiji »Tamburice«. Ona počinje popularnom drugom turnejom u Evropu 1952. Ideje W. Kolara su se ostvarile, tj. da se članovi

Filharmonijski orkestar
kulturno-umjetničkog društva »Tamburica« 1961. godine

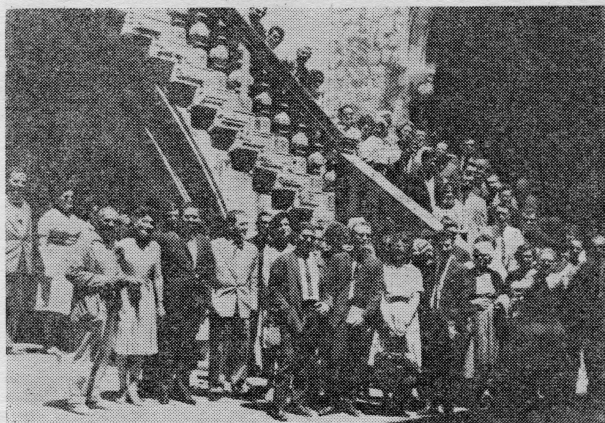

Grupa mladih članova »Tamburice«

»Tamburice« uvijekbaju što je moguće različitim programom. Mnogo je tada razvoju društva doprinio Mr. Richard Crum jedan od najboljih stručnjaka slavenskog folkloru i literature u Harvardu, koji je kao koreograf i tehnički savjetnik u grupu unio specijalne ideje i otvorio vrata slavenskoj kulturi i umjetnosti sa svojim širokim znanjem o slavenskom folkloru. Razvoju društva također je doprinio Steve Kovacev koji je u grupu došao 1948., a 1952. preuzeo dužnost asistenta direktora društva. Vodio je brigu o psihičkom raspoloženju grupe i sa svojom nesalomljivom energijom, odlučnošću i dobrim humorom podizao je moral u društvu.

Godine 1954. osnovan je podmladak društva i organizirana je škola za uvježbavanje stotina dječaka i djevojčica u folklornim i tamburaškim grupama. Oni koji su pokazivali najbolji uspjeh prelazili su u članstvo odraslih folklornih grupa i tamburaškog zbora. U 1957. pokrenut je list »Tamburica« u kojemu je društvo objavljivalo članke i slike o svojim uspjesima i upoznavalo javnost o svom radu. Godine 1958. društvo je priredilo putovanje u Floridu, gdje je održalo nekoliko priredaba, i u Meksiko s odabranim programom. Uslijed sve većeg interesa i razvoja društva nastala je potreba da se osnuje 1958. radionica za izradu kostima za grupe. Godine 1960. nastupa tamburaški filharmonijski orkestar sa 75 članova, prvi te vrste u Pittsburgu i postaje prva tamburaška sinfonija na svijetu. U ljetnim mjesecima 1961. godine društvo odlazi na veliku turneju u Kanadu prevaživši na svom putu preko 4000 milja. Ova turneja rezultirana je mnogim predstavama i oduševljenim pozivima da se ponovno vrata.

Tako se od male grupe tamburaša osnovane 1937. razvilo društvo s folklornim dostignućima i tamburaški filharmonijski orkestar, koje je ove 1962. godine slavilo svoju 25-godišnjicu razvoja i napretka i tom prigodom organiziralo turneju u Evropu. Velika zasluga za razvoj društva pripada i Dr Josipu Andriću poznatom jugoslavenskom kompozitoru

Članovi kulturno-umjetničkog društva »Tamburica« u Dubrovniku 18. lipnja 1962.

Iseljenici-turisti u hotelu »Petka« 28. srpnja 1962. Na čelu stola Ivan Zornjak, do njega lijevo Frano Zornjak

u Pittsburgu i najvećem propagatoru slavenske kulture izvan Jugoslavije.

Rukovodstvo »Tamburice« postiglo je ono što je željelo, tj. od grupe tamburaša nastaje društvo koje uživa status kulturne institucije i radi na očuvanju izvornih jugoslavenskih kola i pjesama preko instrumenta tamburice. Na svakom većem koncertu nastupalo je oko 200 članova u pojedinačnim autentičnim narodnim nošnjama. Prvi predsjednik u danima grupe 1937. bio je Mr. Anthony Brajdic. Odbor se mnogo brinuo za školovanje studenata koji su primljeni u »Tamburicu«, tj. za njihovu školarinu i zaposlenje. Drugi predsjednik odbora bio je Mr. Louis Katusin od 1938. do 1948. Tada ponovno dolazi za predsjednika A. Brajdic i rukovodi društvom do 1952., kada ga je zamijenio Mr. Edward Toocheck koji rukovodi društvom do danas.

Ovogodišnji posjet i nastup »Tamburice« u Dubrovniku izazvao je veliki interes građana, a to je najbolje došlo do izražaja prigodom traženja ulaznica za program na Revelinu 17. lipnja.

U subotu 16. lipnja, tj. istoga dana kada je došlo društvo »Tamburica« došla je grupa od 25 iseljenika-turista koja je pratila »Tamburicu« na njejoj turneji. Njima je također priređen doček u hotelu »Petka«. Svi su prisustvovali izvedbi programa.

Prvog i drugog dana boravka u našem gradu članovi društva i grupe iseljenika-turista, razgledali su znamenitosti Dubrovnika, a 18. lipnja prikazan im je u kinu »Jadran« dokumentarni film »Dubrovačke ljetne igre« i »Dubrovnik« u bojama. Istog dana u 12 sati predsjednik NO općine Dubrovnik, drug Veljko Betica, priredio je gostima svečani prijem u Kneževu dvoru. Prijemu su prisustvovali predstavnici društvenih organizacija i ustanova. Članove Kulturno-umjetničkog društva »Tamburica« i grupe iseljenika-turista pozdravio je predsjednik Veljko Betica u ime Narodnog odbora općine Dubrovnik i tom prigodom poklonio društvu monografiju »Dubrovnik« i »Jugoslavija danas« s posvetom: »Neka Vas ova knjiga sjeća na zemlju vaših otaca, koja Vas u svakoj prigodi iskreno, toplo i srdačno prima.« U ime društva zahvalio se dirigent i direktor Walter W. Kolar izrazivši zahvalnost na svečanom dočeku i prijemu, i želju, da će ponovno s društvom doći u ovu lijepu zemlju Jugoslaviju, zemlju punu veselosti, raspoloženja i stvaralačkog rada. Rukovodilac grupe iseljenika-turista Marko Vinski, predsjednik ogranka Hrvatske bratske zajednice u Etna Pa, koji broji 630 odraslih i 520 članova podmlatka, pričao nam je na prijemu o radu društva »Tamburica«, o aktivnosti članova koji »po danu uče, a u noći vježbaju, putuju i nastupaju, a ipak su dobri studenti. Društvo se brine za njihov napredak i daje materijalnu pomoć, a materijalna sredstva društvo stiče od priredaba i članarine, tj. studenti svojim radom u društvu stvaraju sredstva za njihovu pomoć. I moj sin David je u ovom društvu, a ja od djetinstva radim u iseljeničkim organizacijama. U društvu ima dosta iseljenika iz okolice Karlovca i ja sam iz tih krajeva, iz sela Netretić. U Etni je uprava mjesta 30 godina u rukama naših iseljenika. Ja sam četiri godine bio predsjednik mjesta, a 26 godina gradski vijećnik. Od ukupno 9 vijećnika 5 ili 6 vijećnika su naši ljudi.«

Članovi »Tamburice« i grupe iseljenika-turista otputovali su iz Dubrovnika 19. lipnja za Mostar, Sarajevo, Makarsku, Split i druga mjesta na svojoj turneji. Na povratku u Zagreb poslije jednomjesečne turneje po Jugoslaviji Sveučilišno kulturno-umjetničko društvo »Tamburica« priredilo je u Studentskom centru posljednji koncert, na kojem su prisustvovali Vicko Krstulović, predsjednik Matice iseljenika Hrvatske, Većeslav Holjevac, predsjednik Narodnog odbora grada Zagreba, generalni konzul SAD u Zagrebu Joseph Gotson i predstavnici raznih organizacija, društava i ustanova. Članovi društva »Tamburica« zadržali su se nekoliko dana u Zagrebu kao gosti Narodnog odbora grada i imali mogućnost da razgledaju grad i da se upoznaju s njegovim kulturno-historijskim znamenitostima. Dan prije odlaska iz Jugoslavije članovima »Tamburice« i iseljenicima-turistima priredio je prijem, u njihovu čast, predsjednik Narodnog odbora grada Zagreb Većeslav Holjevac, u prostorijama »Dverce«, u starom Zagrebu. Prijemu su prisustvovali Vicko Krstulović i ostali uzvanici. Nakon pozdravnog govora predsjednik V. Holjevac poklonio je gostima iz Pittsburga tapiseriju-sliku Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, koja je izrađena povodom stogodišnjice Hrvatskog narodnog ka-

zališta proslavljene prošle godine, sa željom, da ukrašava društvene prostorije društva »Tamburica« u Pittsburghu, kada se sagradi društveni dom. Svaki član dobio je monografiju Zagreba. U ime Kulturno-umjetničkog društva »Tamburica« zahvalio se dirigent Walter Kolar. Raslo je raspoloženje koje je naročito došlo do izražaja kada je u dvorani »Dverca« izveden program dalmatinskih, zagorskih i međumurskih pjesama od strane vokalnog ansambla »Dalmacija«.

Na povratku poslije turneje u Pittsburgh-Pennsylvania — Duquesne University Tamburitzans uputio je pismo 31. srpnja 1962. Kotarskom odboru Matice iseljenika Hrvatske Dubrovnik sljedećeg sadržaja:

»Poštovana gospodo i prijatelji!

Obavještavamo Vas da smo se srećno vratili, poslije turneje kroz Jugoslaviju i Italiju, u naš Pittsburgh.

Naše gostovanje u Jugoslaviju ostat će nam u srcima kao jedan od najljepših događaja života, jer smo stekli nove prijatelje i obnovili prijateljstvo sa starim znancima. Pružena nam je mogućnost da vidimo postojbinu naših roditelja; sreli smo naše rođake i našli toplinu u njihovim srcima za nas koji živimo daleko od njih. Susreti su bili dirljivi, dragi i ostat se vječno u našem sjećanju.

Mnogo smo zahvalni organizacijama kao i pojedincima na njihovoj usluzi i brizi da bi naša posjeta bila što udobnija i nezaboravna.

Još jednom Vam se zahvaljujemo i želimo da i u buduće ostanemo u dodiru s Vama i drugim organizacijama i pojedincima koji su nam toliko izašli u susret u našem putovanju.

S prijateljskim pozdravom

DUQUESNE UNIVERSITY TAMBURITZANS

Walter W. Kolar, dirigent«

Lijepog sunčanog ljetnog dana 29. lipnja ove godine doplovio je u Grušku luku brod »Jadranc«, na kružnom putovanju, i doveo 300 Tršćanskih Slovenaca. Njima je priredio doček Kotarski odbor Matice iseljenika, a u kinu »Jadranc« prikazana su im dva dokumentarna filma u bojama o Dubrovniku. U ime Kotarskog odbora Matice iseljenika i društvenih organizacija grada Tršćanske Slovence pozdravio je Tonči Legac. Turisti su se zadržali u razgledanju grada jedan dan.

Svake godine održava se Iseljenički tjedan kada grupe iseljenika većinom usklađuju svoje turneje u Jugoslaviju i prisustvuju priredbama, raznim izletima i manifestacijama koje se u Tjednu održavaju. Proslave Iseljeničkog tjedna održale su se i ove godine u više mjesta, a glavna centralna proslava i svečanosti priređene su u Skopju od 1. do 8. srpnja. Pred početak Tjedna stizale su u glavni grad Makedonije razne grupe iseljenika iz evropskih i prekomorskih zemalja i sudjelovale zajedničkim svečanostima. Iseljenici učesnici proslave posjetili su grob istaknutog revolucionara Goce Delčeva iz vremena narodnooslobodilačke borbe Makedonskog naroda koncem prošloga i početkom dvadesetog stoljeća. Na grob su položili vijenac i dali počast čovjeku koji je organizirao borbu za oslobođenje. Nakon razgledanja grada i značajnih historijskih i kulturnih spomenika iseljenici su posjetili i bolnicu u Skopju koja je izgrađena sredstvima jugoslavenskih iseljenika. U umjetničkom centru »Saraj« kraj Skopja održana je svečana akademija. Iseljenici su proputovali kroz Makedoniju i učestvovali u drugom dijelu svečanosti u Ohridu.

Nakon proslave iseljenici su nastavili turneju po Jugoslaviji. Pojedine grupe stizale su i u Dubrovnik. Grupa od 35 Slovenaca došla je u Dubrovnik 9. srpnja i zadržala se u razgledanju grada do 11. srpnja kada je otputovala za Split.

Prva organizirana grupa od 118 iseljenika — turista iz Canade doputovala je u našu zemlju 17. srpnja. Jedan dio od 24 iseljenika odvojio se od ove grupe i stigao u Dubrovnik 22. srpnja, kojima je Kotarski odbor Matice iseljenika priredio doček u hotelu »Imperjal«. Drugog dana razgledali su znamenitosti grada i u Radničkom domu prireden im je prijem. Na prijemu su bili predstavnici društvenih organizacija. Iseljenike — turiste pozdravio je Tonči Legac zaželivši im ugodan boravak u Dubrovniku i našoj zemlji, te im uputio nekoliko prigodnih riječi zaželivši uspostavljanje kulturnih veza između Starog kraja i njih koji žive u novoj domovini. Od strane iseljenika redali su se

govornici koji su izražavali ljubav koju gaje prema rodnoj zemlji i narodima Jugoslavije. Mnogi su došli po prvi put, poslije 40 i više godina. Oni s divljenjem govore o svojoj domovini koja se izgrađuje, napreduje i preporuča se. »Zalimo Vam da ustrajete u vašim nastojanjima i radu, doviđenja opet u Jugoslaviji.«

Turneje što ih svake godine organizira Matica iseljenika Hrvatske postale su vrlo privlačne za iseljenike koji imaju želju da posjete Stari rodni kraj. »Isto tako one su popularne među njihovom djecom, jer ona preko Matičinih turneja mogu najlakše i najbolje upoznati rodnu zemlju svojih otaca i majki.«

U priprema približavali su se i ove godine dani turneja koji su bili ispunjeni živošću i znatiželjom. I došao je dan ostvarenja želja, nastupili su topli i srdačni susreti s rodbinom i ostalim. Nastalo je putovanje po svojoj Staroj domovini. Braća iseljenici razgledali su i divili se njenim prirodnim ljepotama, zadržavali se u prekrasnim predjelima koji su ih ispunjali svim oduševljenjima i osjećajima divljenja. Upoznavali su se s našim dostignućima u poslijeratnom životu na svim poljima privrednog, kulturnog i društvenog života.

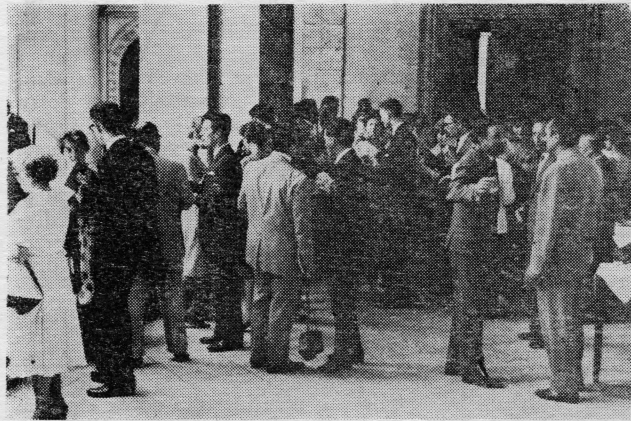
Jedna Matičina turneja krenula je iz Zagreba 20. srpnja kroz najljepše predjele Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine u trajanju od 14 dana. U Dubrovnik je stigla 26. srpnja brodom iz Splita. Iseljenici — turisti otišli su u hotelu »Petka«, gdje im je isto veče priredio doček i prijem Kotarski odbor Matice iseljenika Hrvatske Dubrovnik i iseljenike u divnom raspoloženju pozdravio predsjednik odbora. Od strane iseljenika ustao je naš poznati iseljenik Zornjak Frano, zahvalio se na dočeku, prijemu i riječima koje su im upućene izrazom dobrodošlice. Između ostaloga kazao je: »Ovo su radosni moji dani ispunjeni srećom i zadovoljstvom što sam uspio poslije 55 godina vidjeti moju rodnu grudu, moju domovinu kako nas očekuje, kako sve u njoj cvjeta, sve odiše životom i napredkom.« Iseljenik Frano Zornjak davno je iselio 1907. godine. Rođen je 2. svibnja 1888. u Samoboru. Živio je u Chicagu i po dolasku prvi je nakon osnutka sokolske župe »Tomislav« stupio u Hrvatski sokol, i dugo je radio i bio starješina Župe, kasnije tajnik Jugoslavenske sokolske župe u Chicagu. Mnogo je pisao o sokolstvu u našoj iseljeničkoj štampi, izdavao kalendare i bio prvi urednik Jugoslavenskog sokolskog vjesnika. Osim toga radio je u raznim iseljeničkim organizacijama. Dugo godina bio je potpredsjednik i tajnik ogranaka Hrvatske bratske zajednice i tajnik kluba Jugoslaven u Chicagu. Poslije 52 godine života u Chicagu nalazi se u Arizoni na klimatskom liječenju. Pred početak prvog svjetskog rata pozvao je k sebi Ivana Zornjaka dječaka od 12 godina. Utjecao je na njegov razvitak, pa je još u mladim godinama radio u Hrvatskom i Jugoslavenskom sokolu. Sada živi u Sakramentu — Californiji. Dogovorili su se i zajedno su došli ovom turnejom u Jugoslaviju. Ivan je priča o svojim doživljajima i o životu naših iseljenika. Govorio je i o svom radu u iseljeničkim organizacijama. »Velike su bile sokolske organizacije, budnice našeg narodnog duha. Godine 1932. sudjelovali smo na olimpijadi u Los Angelesu s 217 vježbača iz okolice San Francisca.«

Svi su se divili ljepotama Dubrovnika. Isto veče, po dolasku nakon prijema iseljenicinija je, prikazan film u bojama o Dubrovniku i okolici. Drugog dana razgledali su znamenitosti Dubrovnika i napravili izlet u Župu dubrovačku i Cavtat. U jutarnjim satima 28. srpnja otputovali su autobusom za Mostar i Sarajevo.

Turneje koje priređuju matice iseljenika postaju sve brojnije. Isto tako povećavaju se turneje koje organiziraju strani turistički biro i agencije u suradnji s našim turističkim agencijama. Ukupno je prošle godine posjetilo Staru domovinu oko 7000 iseljenika, a ove godine računa se da ih je bilo preko 10.000 u posjeti Starom kraju.

Stalno se povećava i broj iseljenika koji posjećuju Dubrovnik i dubrovačku okolice. Mnogi su iseljenici s područja kotara dolazili na viđenje i zadržavali se u svom rodnom kraju. Pored ostalih svoj rodni dubrovački kraj posjetili su Zvonimir Medović rodom iz Kune na Pelješcu i Bralić Ivo rodom iz Dubrovnika, a žive u Santiagu — Chile. Ova dva ugledna iseljenika istakla su se svojim radom u iseljeničkim organizacijama i aktivno su djelovali među našim iseljenicima razvijajući suradnju između iseljenika i Stare domovine. Kotarski odbor Matice priredio im

je 2. kolovoza večeru, na kojoj je prisustvovao i Petar Petković iseljenik iz Santiaga, a rodom iz Blata na Korčuli. Pored članova Kotarskog odbora Matice iseljenika s njima u društvu nalazili su se Ivo Kalafatović, tajnik Kotarskog odbora Socijalističkog saveza radnog naroda i Aco Apolonio, predsjednik Turističkog društva. Drugog dana u društvenim prostorijama vodio se razgovor o iseljeničkim pitanjima i oblicima suradnje. Za aktivan rad među iseljenicima Kotarski odbor Matice iseljenika priredio im je

*Članovi kulturno-umjetničkog društva »Tamburica«
i iseljenici-turisti na prijemu u Kneževom dvoru*

poklone. S najboljim utiscima rastali su se od Dubrovnika i prosljedili za Beograd gdje je Zvonimir Međović predao poklone jugoslavenskoj nogometnoj reprezentaciji, koja je na svjetskom prvenstvu 1962. u Chileu osvojila četvrto mjesto.

U Dubrovniku duže vremena se zadržao Ivan Skoknić iz Saniaga. Došao je kao gost Komisije za kulturne veze s inostranstvom. Boravio je u Dubrovniku čitavo vrijeme trajanja Dubrovačkih ljetnih igara i prisustvovao svakoj priredbi. Ivan je rođen u Antofagasti, sin je našeg iseljenika iz Supetra na Braču. Po zanimanju je advokat, a istaknuti kulturni i aktivni radnik među našim iseljenicima u razvijanju jugoslavenskog patriotizma. Posjetivši Kotarski odbor Matice iseljenika pričao nam je o aktivnom radu naših iseljenika u kulturnim organizacijama, društvima i klubovima, kao i o planovima njihovog budućeg rada i razvijanja suradnje između iseljenika i njihove Stare domovine.

U Dubrovniku su boravili iseljenici koji su došli u posjetu svojim, a potječu iz Konavala, okolice Dubrovnika, sa Pelješca, okolice Stona i drugih područja.

Sve naše iseljenike u Dubrovniku, kao i širom naše zemlje, rado su dočekala njihova braća i sestre, želni razgovora i prijateljskih susreta. Pričanja o svojim doživljajima i utiscima bila su bez granica i uvijek i u svakoj prigodi ispoljavala se ljubav prema rodnom kraju, obnavljale su se uspomene i održavali osjećaji zadovoljstva i sreće da se nalaze na tlu slobodne domovine koja u borbi za mir u svijetu stvara svojim narodima bolju i sretniju budućnost.